

prof. dr hab. Sabina Kauf
Katedra Marketingu i Zarządzania łańcuchem dostaw
Wydział Ekonomiczny
Uniwersytet Opolski

Wpłynęło do Dziekanatu WZIKS
Dnia 05.03.2024
Podpis [signature]

Opole, 16.03.2024

Recenzja rozprawy doktorskiej mgra Duszana Augustyna pt. „Koncepcja usługi współdzielenia przejazdów w warunkach wykluczenia transportowego”

napisana pod kierunkiem naukowym

**prof. dra hab. Zbigniewa Makieła i promotora pomocniczego dra Michała Barana
na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego**

Na wstępie tej recenzji rozprawy doktorskiej mgra Duszana Józefa Augustyna przypominam, że oceniałam pierwszą wersję dysertacji (recenzja z dnia 20.11.2023). Podtrzymując swoją wcześniejszą opinię odniosę się w niniejszym opracowaniu do przedstawionej jej drugiej wersji. Podkreślę w szczególności te elementy, które ewentualnie pozostają w pewnym dysonansie z moim pojmowaniem tematu bądź nadal budzą moje pewne wątpliwości. Niniejsza recenzja jest recenzją powtórną, zatem zalety rozprawy pominę w ocenie, ewentualnie eksponując jej niedociągnięcia.

Podtrzymuje swoje stanowisko, że obrany przez Doktoranta temat jest istotny, zarówno z naukowego punktu widzenia, jak i możliwego do osiągnięcia wyniku praktycznego i spełniła wymóg artykułu 13.1. ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 nr 65 poz.595).

Pomimo szeregu dokonanych zmian, które z pewnością przyczyniły się do wzrostu jej walorów poznawczych i aplikacyjnych, niemniej lektura rozprawy skłania do konstruktywnych refleksji oraz sformułowania uwag dyskusyjnych.

Struktura rozprawy wyrażona w ośmiu rozdziałach jest w zasadzie merytorycznie i formalnie poprawna. Z tytułu rozprawy wynikają dwa aspekty, które powinny w rozprawie zostać wypracowane, tzn. wykluczenie transportowe oraz koncepcja usługi współdzielenia jako swego rodzaju antidotum na ograniczenia transportowe. W dysertacji główny punkt ciężkości położono jednak na organizację usług transportu publicznego. Problematyce wykluczenia transportowego i konsekwencji dla jednostek zamieszkujących tereny do tego predystynowane Doktorant poświęcił zaledwie jeden punkt. Natomiast w rozdziale dotyczącym współdzielenia przejazdów zupełnie nie wybrzmiała ich rola jako formy niwelowania wykluczenia transportowego i wspierania mobilności mieszkańców.

Problem badawczy został właściwie sformułowany i jest nim *określenie zakresu wykorzystania modelu współdzielenia pojazdów przy użyciu kluczowych czynników kształtujących wartość dodaną usługi na obszarach predystynowanych do występowania zjawiska wykluczenia transportowego na obszarach pozamiejskich w Polsce* (s. 2). Badania Doktoranta zostały jednak przeprowadzone tylko na terenie województwa podkarpackiego, co stawia pod znakiem zapytania możliwość uogólnienia wyników na cały kraj.

Analogiczna uwaga dotyczy celu pracy, którym jest *opracowanie modelu przewozów współdzielonych i zweryfikowanie zasadności jego wprowadzania na obszarach pozamiejskich predystynowanych do występowania transportu zbiorowego w Polsce* (s. 19). Nieprecyzyjne jest stwierdzenie *obszary pozamiejskie predystynowane do występowania transportu zbiorowego*. Rodzi się tutaj pytanie o to jakie obszary nie są predystynowane do występowania transportu zbiorowego, skoro zadaniem władz lokalnych (samorządowych) jest zapewnienie mieszkańcom odpowiedniego dostępu do środków transportu publicznego w zakresie, który umożliwia zaspokojenie podstawowych potrzeb transportowych społeczności lokalnych. Szkoda, że Autor nie ustosunkował się do faktu, że transport może być traktowany jako usługa publiczna, a państwo (i samorządy terytorialne) są jedynie gwarantem dostępności usług publicznych. Oznacza to, że nie muszą samodzielnie ich wykonywać i mogą zlecać je podmiotom zewnętrznym (w tym prywatnym). Stąd jako naturalną konsekwencję należałoby uznać transport współdzielony jako część systemu transportowego miast i regionów

Doktorant stara się opracować model współdzielenia przejazdów w oparciu dla obszarów predystynowanych do wykluczenia transportowego, ze względu na specyficzne charakterystyki takich obszarów (np. niska gęstość zaludnienia). W moim przekonaniu model taki nie powinien ograniczać się jedynie do transportu zbiorowego. Tytuł rozprawy doktorskiej nie ogranicza przejazdów współdzielonych do transportu zbiorowego, a jedynie do obszarów, na których występują deficyty w transporcie zbiorowym. W modelu zakłada, że usługa współdzielenia przejazdów powinna przyczynić do zwiększenia dostępności transportu zbiorowego. Moim zdaniem jest to spojrzenie nieco zawężone, gdyż ideą współdzielenia przejazdów jest wzrost mobilności ludności oraz poprawa jakości ich życia, przy jednoczesnej redukcji negatywnego oddziaływania transportu na środowisko naturalne. Tym samym zastosowanie modelu współdzielenia przejazdów powinno poprawić zarówno dostępność do istniejących usług transportowych, jak i umożliwić mieszkańcom obszarów o ograniczonej dostępności do transportu zbiorowego, swobodniejsze poruszanie się i dostęp do różnych obszarów życia społeczno-ekonomicznego. W ten sposób model opracowany przez Doktoranta mógłby stanowić skuteczne narzędzie walki z wykluczeniem transportowym, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców tych obszarów oraz promowania zrównoważonej mobilności. Autor stwierdza, że *model współdzielenia przejazdów staje się integralną częścią zrównoważonego systemu transportowego, łącząc różne strategie mobilności, uwzględniając analizę kosztów oraz stawiając na integrację w ramach MaaS* (s. 222). Szkoda, że w rozprawie nie znajdujemy nic na temat strategii mobilności, ani systemu transportowego. Nie dowiadujemy się również, czy opracowany model jest modelem uniwersalnym, pozwalającym na modelowanie przejazdów przy zmiennych uwarunkowania i dla różnych jednostek administracyjnych, tak by móc zidentyfikować najlepsze rozwiązanie. Podtrzymuję również, że opracowany model współdzielenia pojazdów nie posiada znamion pozwalających na określenie relacji między zmiennymi zależnymi i niezależnymi, pozwalającymi na modelowanie przepływów. Utrzymuję, że zaprezentowane w rozprawie wyniki badań empirycznych są wartościowe, nie pozwoliły jednak na sformułowanie wniosków o charakterze uogólniającym, gdyż odnoszą się tylko do wąskiego obszaru eksploracji badawczej.

Zasygnalizowane wątpliwości i uwagi są głosem w dyskusji. Niemniej podtrzymuję, że prezentowana praca posiada walory natury teoretyczno-aplikacyjnej, zawiera wątki systematyki, a także ujęcia i treści nowatorskie. Jeżeli przyjmie się, że stopień doktora świadczyć ma o umiejętności samodzielnego formułowania problemu badawczego umiejętności samodzielnego zdefiniowania problemu badawczego, opracowania metodyki, zbierania danych, analizy wyników i wyciągania wniosków, to przedstawiona mi do recenzji praca potwierdza przygotowanie

Doktoranta. W świetle powyższego konstatuję, że rozprawa mgra Duszana Augustyna spełnia warunki określone w artykule 13.1. ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 nr 65 poz.595) i wpisuje się w dziedzinę nauk ekonomicznych w dyscyplinę nauk o zarządzaniu i jakości oraz wnoszę o jej dopuszczenie do publicznej obrony.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kaul', is positioned on the right side of the page.

